

A MAGYAR NEMZETI BIBLIOGRÁFIAI RENDSZER KÖZÖS WEBOLDALA

Az Országos Széchényi Könyvtár a stratégiai tervében szereplő célkitűzés, a nemzeti kulturális örökséghez való szabad és általános hozzáférhetőség biztosítása érdekében a Magyar Nemzeti Bibliográfia (MNB) rendszerének eddig digitalizált vagy adatbázisból elérhető részrendszerait 2007 decemberében egy közös honlapon tette elérhetővé: <http://mnb.oszk.hu>

NEMZETI BIBLIOGRÁFIÁK A WEBEN

A nemzeti bibliográfiák webes közreadása szempontjából a különböző nemzeti könyvtárak eltérő gyakorlatot valósítanak meg. Néhány példa a lehetséges megoldásra:

A National Library of Australia központi katalógusa egyben nemzeti bibliográfiai adatbázis is: több hazai és külföldi nemzeti bibliográfiai ügynökség, valamint a felhasználók is építik, így az adatbázis rekordjai lelőhely- és példányadatokkal kiegészülve - nem csupán egy könyvtár állományára támaszkodva - jelenítik meg az ausztrál nemzeti bibliográfiát.

<http://www.nla.gov.au/libraries/resource/nbd.html>

Az Österreichische Nationalbibliothek a kurrens nemzeti bibliográfiát adja közre szakrend szerint kereshető, elektronikus füzetekben.

<http://bibliographie.onb.ac.at/biblio/>

A dán Royal Library „Szolgáltatások” menüpontjában, a „Nemzeti bibliográfia” címszó alatti weboldalon gyűjti össze a különböző adatbázisokban tárolt bibliográfiai rendszerek linkjeit.

<http://www.kb.dk/en/kb/service/nationalbibliografi/>

AZ MNB HONLAPUNKON MEGJELENŐ RÉSZEI

A Magyar Nemzeti Bibliográfia teljes spektrumának digitalizáltsági foka és adatbázisba szervezettsége jelenleg még nem teszi lehetővé azoknak a megoldások-

nak az alkalmazását, amelyek egy közös keresőfelületről tennék elérhetővé a nemzeti bibliográfia egészét. Retrospektív bibliográfiáink több, eltérő időben készült könyvészeti egységből állnak, amelyek gyűjtőkör, tárgyév szempontjából részben eltérnek egymástól, részben átfedik egymást. Ezeknek digitalizált változatait, illetve a kurrens bibliográfia esetében az eleve adatbázisban rögzített rekordokból szerkesztett webes bibliográfiai füzeteket gyűjtöttük össze egy közös honlapon.

Az <http://mnb.oszk.hu> weboldal az Országos Széchényi Könyvtár honlapján elhelyezett, „MNB Magyar Nemzeti Bibliográfia” ikonról is elérhető. Az Arcanum Adatbázis Kft. digitalizálásában 2001 és 2005 között négy CD-ROM-on jelentek meg a magyarországi retrospektív könyvészetek (Régi Magyar Könyvtár, Régi Magyarországi Nyomtatványok, a többek között Petrik Géza által összeállított 18–20. századi könyvészetek, valamint különböző hungarica-gyűjtések, például Apponyi Sándor Hungaricája). Ezeknek a digitalizált forrásoknak adatbázisba szervezett változatai egyenként és együttesen is kereshetők a cég által fejlesztett honlapon (<http://www.arcanum.hu/oszk/>).

A keresés irányulhat a teljes szövegre, de leszűkíthető egyes adatelemekre, pl. a kiadás helye, ideje, cím, szerző stb., illetve ezek kombinációira. A Magyar Elektronikus Könyvtár digitalizálta és szolgáltatja különböző formátumokban a Régi Magyar Könyvtár III., a Régi Magyar Könyvtár III. Pótlások 1–5., a Régi Magyar Könyvtár III. XVIII. század 1–2. és a Magyar sajtó-bibliográfia 1705–1849, 1850–1867 közötti köteteit. A PDF- vagy HTML-formátumú változatokban kötetenként, szövegen belüli kereséssel tájékozódhatunk.

A kurrens nemzeti bibliográfia 2002-től jelenik meg dokumentumtípusonkénti bontásban az Országos Széchényi Könyvtár honlapján elérhető, elektronikus folyóiratként. Az egyes füzetek - a könyvek kivételével - betűrendben közlik a bibliográfiai leírásokat, míg előbbi szakrendi bontásban.

Az Országos Széchényi Könyvtár célkitűzései között szerepel a „hosszú 19. század” retrospektív bibliográfiájának létrehozása, valamint a régóta sürgető magyar retrospektív sajtóbibliográfia munkálatainak biztosítása. Ennek megfelelően jött létre a szegedi fejlesztésű BODZA keretrendszerben a Retrobi - Retrospektív Bibliográfiai - adatbázis.

A HONLAP SZERKEZETE

A hármas tagolású honlap elrendezését a többrétű, sokféle gyűjtőkörű, lefedettségű, hozzáférhetőségű bibliográfiai anyagnak a lezártság és a dinamikus továbbépülés érdekében való felosztása alakította ki. A bal oldali oszlopban kaptak helyet azok a digitalizált bibliográfiai források, amelyek ebben a formában már tovább nem épülnek, statikusak, egyben tiszteletreméltó és nélkülözhetetlen forrásai a modern eszközökkel és szemlélettel végzett nemzeti bibliográfiai munkának. A jobb oldali oszlopban csoportosítottuk a dinamikus, bővülő, adatbázisokban megalósuló bibliográfiai forrásokat. Valamennyi címhivatkozás aktív, vagyis a digitalizált változatra mutató linkként szolgál. (Ez alól pillanatnyilag a Retrobi adatbázis jelenti a kivételt, itt az adatok feltöltése folyamatban van.) A középső felületen az indító oldalon a gyűjtőkör hungarikum-jellegét is kifejtő általános ismertető jelenik meg, az egyes bibliográfiai források melletti információs ikonra, a kis „i” betűre kattintva pedig a vonatkozó ismertető olvashatók.

A grafikus díszítés - Török Máté munkája - archaizáló, népies motívumai egykori könyvdíszek stílusát idézik.

TÁVLATI CÉLKITŰZÉSEK

Honlapunk a közeljövő fejlesztéseiként többnyelvűvé válik: az ismertebb világnyelvek - angol, francia, német, orosz - mellett a környező országok nyelvein is olvasható lesz. A szomszédos országokkal való szükségszerű partnerség és együttműködés révén tehető teljessé a Magyar Nemzeti Bibliográfia.

A Magyar Nemzeti Bibliográfia webes megjelenítésének végső állomása a közös keresőfelülettel rendelkező, minden korszakot és dokumentumtípust lefedő bibliográfiai adatbázis. A most kialakított honlap jelenlegi formájában az első megtett lépés az ehhez a célhoz vezető hosszú, rögzös úton.

Vass Johanna
johanna@oszk.hu

